

Lapin Kullankaivajain Liitto Ry:n jäsenlehti

PROSPÄKKÄRI

3 2018

Lapin Kullankaivajain Liiton perinteiset Pikkujoulut 1.12.2018 Kaustisilla!

*Tervetuloa viihtymään kaltaistesi joukkoon
Kaustisen Kansanlääkintäkeskukseen ja tutustumaan
Keliber Oy:n toimintaan.*

OHJELMASSA

Lauantai 1.12.

13.00 Keliber Oy kaivostoiminnan esittely lauantaina 1.12.2018 Kansanlääkintäkeskuksen hotellin ravintolassa. Kahvitarjoilu.

Pienempi ryhmä voi tutustua Keliber Oy:n toimistoon sekä analysointilaitokseen erikseen sovittaessa. Ilmoita halukkuutesi Keliber-ekskursioon sähköpostitse Lapin Kullankaivajain Liiton toimistolle viimeistään 20.11.2018. e-mail: info@kullankaivajat.fi.

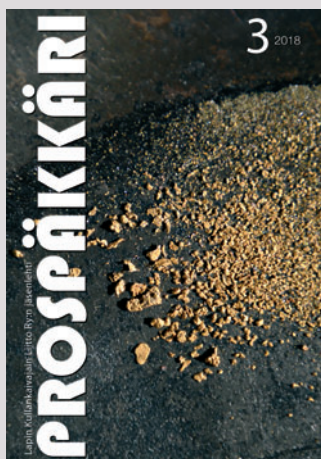
15.00 Kultaperinne ry:n järjestämät On-line-tyyppiset vaskauskisat

19.00 Lapin Kullankaivajain Liitto ry:n perinteinen Pikkujoulu
Perinteinen joulupöytä joulukinkulla 29 € / hlö
Tanssia elävän musiikin pyörteissä
Vertaistukikeskusteluja ja kesän kultasaaliilla leuhottamista

Kansanlääkintäkeskuksen majoitustarjous 1 hh: 70 € / vrk, 2hh: 92 € / vrk
(majoitukseen kuuluu aamiainen). Asuntoautopaikkoja (sähköllä) 25 € / vrk

Loistava mahdollisuus hierottaa kesän jälkeen kivistävä kroppa kuntoon tai montulla rusahtaneiden paikkojen jäsenkorjaukseen

Sitovat ruokailu- ja majoitusvaraukset suoraan Kansanlääkintäkeskukseen mahdollisimman pian, mutta **viimeistään 20.11.2018** mennessä:
KANSANLÄÄKINTÄKESKUS, Pajalantie 24, 69600 KAUSTINEN
Puh. (06) 865 0200 (keskus). E-mail: terveyskyla@kansanlaakintakeskus.com
HUOM! Varaa samalla haluamasi hoidot

KANNEN KUVA:

Kullankaivaja ei toivo hyviä merkkejä ja pirun hienoa kultaa, vaan että kulta olisi karkeaa ja sitä olisi rumasti.

Kuva: Kai J. Rantanen

Lapin Kullankaivajain Liitto Ry:n jäsenlehti

41. vuosikerta
Ilmestyy 4 kertaa vuodessa

Vastaava päätoimittaja:
Kai J. Rantanen

Toimitus:
Lapin Kullankaivajain Liitto ry
PL 86, 99871 Inari

Prospäkkäriin ilmestyminen:

nro ilmestyy aineisto
4/18 joulukuussa 21.11. mennessä

Ilmoitushinnat:
1/1 s. 312 € (2. kansi)
1/1 s. 240 €
1/2 s. 162 €
1/3 s. 108 €
1/4 s. 84 €

Graafinen suunnittelu ja taitto:
Liisa Hertell, LH Viestintä

Paino: Kirjapaino Hermes Oy
Tampere

TÄSSÄ NUMEROSSA

- 2 Kutsu liiton pikkujouluun
- 4–5 Pääkirjoitukset
- 6–11 Kultahistorian 150 vuotta
- 12 Kultaristeily vuonna 2019
- 13–15 Suuryhtiöistä Sauva-Aslakkan unilöytöön
- 16–18 Hodrusa Hamre
- 19 Runo "Kullankaivaja"
- 20–22 Kullanhuuhtonta ja exlibris
- 23 LKL:n Valokuvakilpailu 2019
- 24 Liiton tiedottamisen sähköpostiongelmien
- 25 Kaivospiiriläisten yhteystietojen päivitys
- 26 Lapin kullin resepti
- 27 Merkkipäivät

LKL:N HALLITUS

Puheenjohtaja:
Maija Vehviläinen
Väinämöisentie 11
96300 Rovaniemi
puh: 040 778 9456
mrvehvilainen@gmail.com

Varapuheenjohtaja:
Ensio Kaustinen
Pertuntie 110
69600 Kaustinen
puh: 040 595 0766
ensio.kaustinen@kase.fi

Sihteeri:
Kai J. Rantanen
Kittiläntie 1074, 99800 Ivalo
puh: 040 774 6773
mullin.mallin@gmail.com

Esko Orava
Mellantie 14, 97220 Sinettä
puh: 0400 323 433
esko.orava@suomi24.fi

Hannu Raja
Lapionevantie 54, 61250 Jalasto
puh: 050 365 6570
hannu.raja@netikka.fi

Ami Telilä
Kaarreoja, 99885 Lemmenjoki
puh: 050 3073 248
amitelila@gmail.com

Marko Touru
Tankavaarantie 11 A, 99695 Tankavaara
puh: 040 744 1710
info@tankavaara.fi

LKL:N PANKKITILIT

Jäsenmaksutili: FI45 2177 3800 0049 77
Muut maksut: FI95 1201 3000 1031 83

JÄSENASIAAT

Lapin Kullankaivajain Liitto Ry
PL 86, 99871 Inari
puh. 0400 836 500
s-posti: info@kullankaivajat.fi
kotisivut: www.kullankaivajat.fi

Minä valun kultaa

Tip. – Tip tip tip. Tip. Kilinkilin, klang klang. Klops. – Vanha kullankaivaja seisoo yltä päältä hies-sä keskellä kliinistä valkeutta.

Punkka on liian mukava, seinät valkoiset ja kaukana. Katto korkealla. Ei voi olla oma kömmätti tutun kultapuron varressa. Liian lämminkin on, siksi omia kultamaiden retkuja muistuttavat vaateet ovat märkänä myttynä punkan vieressä.

Kaikille lähipurojen kaivajille tuttu ystävällinen hymy katoaa kasvoilta ja aina iloiset silmät ovat hämillään. Missä hitossa minä olen?

Kililikilikili... Iho puskee valtoimenaan keltaista metallia. Sitä tulee kimaltavana kultahiekkana ja kauniina karkeina hippuina. Kännykkä, elämännuora. Vuosikymmeniä häntä kuunnellut korva asetettuna pikavalintana.

Horisonttiin turrutetun kivun takaa hän kertoo muoviselle luurille, että kultaa valuu lattialle suoraan omasta ihosta. Eikä täällä ole ketään, joka osaisi vaskata sen talteen. Ei ne osaa. – ”Minä valun kultaa...”

Yksi kultasatu saa kauniin lopun – lappilainen versio eteläamerikkalaisesta El Doradosta, kullatusta miehestä ilman viitteitä tietoisesta kulttuuri-sesta omimisesta – mutta iso tarina Lapin kullasta jatkuu edelleen.

Aikojen saatossa konkistadorien kuulema taru kullatusta miehestä ja hänen kullatusta kaupungistaan Manoasta yhdistyivät tarkoittamaan satumaisen rikkaista kultaista kaupunkia Eldoradoa. Nykyisin eldorado on kuvakielisenä ilmaisuna onnela tai paratiisi – jopa jätökset polttava paskahuusi ja Tukon suomalaisen makuun tehty tuotesarja, jossa hyvä laatu kohtaa järkevän hinnan. Oikeaa El Doradoa tai Eldoradoa ei yli viidensadan vuoden etsinnöistä huolimatta ole löydetty, mikäli sitä nyt on koskaan ollut olemassakaan. Ihmishenkiä sen etsimisessä on menetetty tuhansia.

Lappilainen eldorado ei ole koskaan ollut kultaisia kaupunkia, ryöstettyjä aarteita tai ihmishenkiä. Pikemminkin paratiisi pienessä vinossa kämpässä tai kammissa, suuria unelmia pienessä kultaputkessa ja pienen ihmisen uhrimiel-tä. Tarina vanhan kullankaiva-

jan viimeisistä päivistä saakin uuden merkityksen, kun muistaa jokaisen kullankaivajan ikuisen haaveen emäkallion löytymisestä. Ehkä vanha kullankaivaja löysikin viimeisinä päivinään sen kulta-aarten, jota oli hakenut koko kullankaivajan uransa. Se olikin lähempänä, kuin hän oli koskaan älynnyt edes etsiä. Hän itse olikin se Lapin kullan emäkallio, josta kultaa oli tipuskel-lut, valunut ja kilissyt hänen ympärilleen.

Kullankaivu on kuluneina 150 vuotena ollut monenlaisessa ristiaallokossa, nykyään trendikkäästi suoranaisten valuetusien ja noitavainojen kohteena. Silti Lapin kultaperinne on kyennyt säilyttämään alkuperäisyytensä ja aitoutensa. Jokainen kultaperinnettä ylläpitävä kullankaivaja on kappale sitä Lapin kullan emäkalliota, jota on etsitty 1800-luvun lopulta lähtien. Välittämällä lähiympäristöönsä ja julkisuuteen totuudenmukaista kuvaa optimistisesta ja vastuuntuntoisesta Lapin kullankaivusta jokainen kullankaivaja auttaa oman kulttuurimme puolustamista eri elämänalojen konkistadorien sortotoimia vastaan. – Sinä valut kultaa.

MULLIS'

Aurinkoinen kaivukesä takana, syksy on jo pitkällä ja kohta talvi pukkaa vääjäämättä päälle. Tämä Lapin kullan löytymisen 150-vuotisjuhlakesä saatiin viettää pääasiassa varsin aurinkoisissa ja lämpimissä merkeissä. Juhlakesä alkoi mallikkaasti, kun heti alkukesästä kuultiin uutinen hienosta isomushippulöydöstä Lemmenjoelta ja vielä syksyllä saatiin uutisia Hangasojalta löytyneistä hipuista.

Monen moisia juhlallisuuksia vietettiin kuluneen kesän aikana. Juhlavuosi alkoi upeasti risteilyllä, kesäkuun alussa oli kaivosseminaari Saariselällä. Jäsenistölle järjestetty Lapin kullan löytymisen juhlatilaisuutta vietettiin Tankavaarassa heinäkuussa ja tilaisuus keräsi tuvan täyteen porukkaa. Syyskuussa käytiin laske-massa jäkälävaskooli Ivalojoen Nulkkamukkaan varsinaiselle löytöpaikalle. Sää suosi tätäkin tilaisuutta, ilma oli aivan loistava, ruska parhaimmillaan ja aurinko paisteli. Tilaisuus oli varsin juh-lava ja mieliinpainuva. Pienet puheet, maljan nostatukset ja nokipannukahvit upeassa syys-säässä.

Olemme juhluvuoden kunniaksi saaneet myös todella paljon medianäkyvyyttä. Positiivisia ja mielenkiintoisia juttuja on saanut lukea useammistakin lehdistä.

Toki paljon muutakin on kesään mahtunut. Alkukesästä järjestettiin liiton valtauksella Au-

Aureuksessa maisemointitalkoot. Liiton Rönkönojan valtauksen liittymää on korjattu, Palsi/Sotajokitietä lanattu ja Lemmenjoella toteutettiin syksyllä Hengenahdistuksenmäen mönkijäreitin kunnostustalkoot ja saatiin pahimmat paikat urasta turvallisempaan kuntoon. Suuri kiitos kaikille talkoisiin osallistuneille.

Metsähallitus järjesti kesäkuun lopussa Lemmenjoen Kultareitin avajaiset. Kultareitti-hanketta on valmisteltu usean vuoden ajan ja liitolla oli omat puheenvuoronsa reitin avajaisissa.

Toimintaamme on myös valvottu ja kuvattu oikein kuvauskoptereilla ahkerasti varsinkin loppukesästä. Jokainen varmasti yrittää parhaansa mukaan ja vastuullisesti toimia, mutta vääjäämättä, vaikka kuinka parhaansa yrittää, aina kaikki ei onnistu ja yllätyksiä voi sattua. Kesän aikana on liikkeellä ollut myös niitä tahoja, jotka tarkoitushakuisesti vain hakevat sellaisia tilanteita ja kuvakulmia, että toiminta saatai-

siin näyttämään mahdollisimman epäedullisessa valossa kannaltamme. Kaivajat todella yrittävät ajatella kaikkien etua. Kaivajat ovat korjanneet poroaitoja, rakentaneet uusia, paremmin toimivia poroportteja vanhojen huonosti toimivien tilalle, mutta kiitosta ei näistä hommista kaivajille heru, vaan joka hommasta pyritään hakemaan jotain negatiivista. Kyllä se kysyy luonnetta, että jaksaa toimia vastuullisesti, kaikkien etua ajatellen.

Syksyllä piti toteuttaa katselmus konekaivupaikoille, joissa olisi ollut paikalla viranomaisia useammalta taholta, mutta kun- kas kävi. Jostain käsittämättömästä syystä saamelaiskäräjät ilmoit-tivat edellisenä päivänä, että eivät ehdi paikalle ja tilaisuus joudut-tiin perumaan. Tilaisuuden päi-vämäärä oli kaikkien tiedossa jo kuukausia aiemmin, mutta niin-pä siinä sitten vaan kävi. Joten-kin on vaikea käsittää, että eikö todella löydy edes halukkuutta osallistua tällaisiin yhteisiin tilai-suuksiin, mutta jostain silti löy-tyi aikaa jälleen tänäkin kesänä valitusten tekemiseen.

Lämmin kesä oli tietysti kai-vutöiden kannalta hieman hiki-nen työntekoon, mutta siitä emme toki valita, mikäs oli siir-tyessä yötuuriin, kun valoa riitti. Työ yhteisten etujemme eteen jat-kuu.

Aurinkoista syksyn jatkoa.

MAIJA VEHVILÄINEN

Kultahistorian 150 vuotta

Lapin kullankaivuperinteen 150. juhluvuoden tapahtumat alkoivat jo hyvissä ajoin helmikuussa liiton laivaseminaarilla. Laivaseminaarin anti oli suuriruhtinaallisen hieno ja se huomioitiin laajasti kaikissa laatumedioissa, kuten jäsenlehti Prospäkkärissä. Merkittävänä tekijänä mediahuomion saamisessa oli Lapin kullankaivun mesenaatti **Antti Aarnio-Wihurin** isomushippukokoelman saaminen esille seminaarin yhteydessä itsensä Aarnio-Wihurin esittelemänä.

Vuosikokouksen vahvistaman toimintasuunnitelman mukaisesti elävän kultaperinteen juhlistamista jatkettiin koko kaivukauden ajan. Myös mediassa julkaistiin pitkin kaivukautta lukuisia kullankaivun kannalta positiivisia leh-

tijuttuja elävästä kullankaivuperinteestä. Oman melankolisen värityksensä reportaaseihin tosin toi tietoisuus Lemmenjoen ammattimaisen kullankaivun tämän hetkisten säädösten mukaisesta siirtymä-ajan päättymisestä kaivukaudella 2020.

Sovellettu tutkimus on kuin hyvin tehty läskisoosi

Suomen kaivosteollisuusalan ammattilaiset kokoontuivat 6.–8.6. Suomen Kaivosyrittäjät ry:n ja Lapin Kullankaivajain Liiton yhdessä järjestämään Kaivosseminaariin Inarin Saari-
selälle. Kaivosseminaarin päätteeksi mukaisesti

huuhdontakullankaivu oli komiasti pää pystyssä esillä läpi seminaarin, vaikka kovan kiven väki puhuikin ziljoonista unsseistaan ja miljoonainvestoinneistaan. Tosin isot kalat ovat suurempia pinnan allakin: Suomen kaivosteollisuudessa 3 suurinta toimijaa louhii 86 prosenttia kaikesta nostetusta kivistä.

Perjantain ohjelma oli puhtaasti kultapainotteinen. Käytiin läpi indikaattorimineraalimenetelmiä, perehdyttiin makrohippuihin ja mikrohippuihin sekä perinteiseen kemialliseen analytiikkaan liittyviin menetelmiin. Lopuksi paneuduttiin Lapin kullan salaisuuksiin. Syvennettiin tietämystä hienokullan painovoimaisesta talteenottamisesta ja siitä, miten kullasta saisi kunnan hinnan.

Ennakkomainonnasta huolimatta tilaisuuteen ei osallistunut kuin kymmenkunta kullankaivajaa. Tämä saattoi tietenkin johtua SKY:n Kaivosseminaarin perinteisestä ajankoh-

←
SKY:n puheenjohtaja Harri Siitonen ja liiton edustavat talkoolaiset Jutta Vehviläinen ja Kari Koivisto voivat vihdoin istahtaa ja henkäistä, kun Saariselän kaksipäiväisen Kaivosseminaarin viimeiset puheenvuorot ovat menossa. Kuva: Kai J. Rantanen

↙
Kato minkä mää sain... Kuva: Kai J. Rantanen

dasta juuri kaivukauden kiivaimpina alkuketkinä, kun lähes kaikilla aktiivikaivajilla on kuisia housuissa ja hoppu saada oma tuotanto pyörimään pitkän talven jäljiltä.

Kaivosseminariin osallistuneet Lapin ammattikullankaivajat pitivät erityisesti työpajatoiminnassa käsiteltyjä pienkaivostoiminnan ja pienrikastuksen mahdollisuuksien kehittämistä Lapissa seminaarin antoisimpana osiona. Suomen kaivoslainsäädännössä unohdetussa teollisessa pienkaivostoiminnassa visioitiin olevan mahdollisuuksia jopa 13 000 henkilötyövuoden työllistävyyteen. Suuria tutkimusalueita varanneille isoille yhtiöille heitettiinkin ajatus Lapin kullankaivajien päästämisestä tekemään keveiden kustannusten ensivaiheen kartoitus- ja tutkimustyötä alueiden pintamaihin.

Kultaprofessori **Juhani Ojala** GTK:sta totesi toisaalta kommentissaan, että juuri ne alueet perinteisillä huuhdontakulta-alueilla, jotka muualla maailmassa olisivat voimakkaan kaurauksen alla, ovat meillä täysin tutkimatta.

Suuri kiitos liiton puolesta tähänkin tilaisuuteen seminaariohjelman rakentaneen **Peroituksen Antin** leveille hartioille ja edustavalle talkoolaistiimille **Jutalle** ja **Karille**, jotka pitivät yllä positiivista ja hymyilevää kuvaa kullankaivusta.

Voitiin olla ylpeitä siitä, että ollaan Lapin kullankaivajia.

Suurin unelmin, kullankiilto silmissäni, tulin...

Tankavaarassa oli jo perinteisen reipas ja asialle omistautunut kultakisatunnelma päällä, kun liitto järjesti jäsenistölleen kultamieshenkisen Lapin kullan 150-vuotisjuhlaillaan Kullanhuuh-

donnan SM-kisojen alkajaisiksi.

Etukäteen oli linjattu, että tilaisuus ei rakennu pitkien puheiden ja pönötyksen varaan. Liiton puheenjohtaja **Maija Vehviläisen** tervehdyspuheenvuoron päätteeksi tilaisuuden kunniaksi ehjimpiin kaivukampeiksi juhlapukeutunut toistasataapäinen kullankaivajajoukko nosti **Arvo ”Tiera” Ruonaniemen** aikanaan lanseeraaman Palsin vesi -maljan **Lihrin** retkikunnan löydölle ja Lapin 150. kaivukaudelle – vaikkakin rehellisyyden nimissä on todettava, että kullankaivajat ovat aina arvostaneet merimiesten kahta kultakiloa ensimmäiseltä varsinaiselta kaivukaudelta 1869 enemmän kuin virkamiesten pariasataa milligrammaa edellisikesältä.

Seikkaperäisen historiakatsauksen sijaan Lapin kullankaivun 150-vuotinen historia käytiin läpi selainpohjaisella Kahoot kysely- ja visailusovelluksella. Tämän kouluissa suosittu sovelluksen pedagogiikka perustuu pelillistämiseen. Netistä vapaasti ladattavia ja pelattavia Kahoot-visailuja voisi käyttää jatkossa laajemminkin kullankaivupropagandan levittämiseen.

Visailun voittajaksi paljastui Lemmenjoen kultamiehistä **Martti Rapeli**, joka palkitaan Lihrin retkikunnan hengessä 0,2 grammalla Lapin kultaa. Kultamuseon johtaja **Heli Heinäho** ja geologi **Kasper von Wuthenaun** pitkään piikkipaikalla hurjastellut joukkue tiesi kulta-asiat toiseksi parhaiten ja **Wilman, Pirjon** ja **Joken** tiimi **Korhosen** pysäkiltä Jäkälääytisistä tuli kolmanneksi kompastuttuaan kieron visailujuontajan maisemoimattomaan kuoppaan. Esitettyä protestia ei otettu juryn käsittelyyn.

Viimeiseen ja ratkaisevaan kysymykseen siitä, kuka tulee löytämään Lapin suurimman kultahipun, valitsivat kaikki kilpailijat empi-mättä vastausvaihtoehdon ”Mie itte”.

Kovassa kilpahuudannassa myytiin Suomen Monetan Lapin kultaryntäys 150 vuotta -muistomitalien liitolle lyömän erikoiserän viisi ensimmäistä numeroitua kappaletta. Tilaisuuden päätteeksi oli tarkoitus syventää pelillistetyin kultahistorian antia nivankyläläisen kirjai-

lija **Oiva Arvolan** Kullankaivajan saaga -esityksellä. Arvolan kokolailla rimbaudmaisen proosarunouden sovittaminen blues- tai rock-versioksi oli osoittautunut kuitenkin liian haasteelliseksi haasteeksi esiintyvälle taiteilijalle. Sen jälkeen ei ollut käsillä kuin huonoja vaihtoehtoja; liiton sihteerin yksinlausunta ja julkinen itsensä nolaaminen. Onneksi tilaisuuteen varattu aika loppui kesken ja estradille päästettiin Kultamiehet solistinaan **Ahti Similä**.

Vähän kermaisempi versio Tytti Bräysyn liitolle suunnittelemasta Kultaa Lapista 1868–2018 -pinssistä juhlaakun somisteena.

Kullankaivajan saaga Arvolan teoksesta Kampsuherrain saagat (Kirjayhtymä 1981) julkaistaan taiteilijan luvalla ohessa. Arvola kertoo, ettei valitettavasti koskaan omakohtaisesti päässyt tutustumaan varsinaiseen kullankaivuun. Legendaariset kullankaivajaveteraanit olivat toki tuttuja muista yhteyksistä ja Kullankaivajan saagan kultahistorian hiput ovat Arvolan hyvän väärtin, Arvo Ruonaniemen kanssa käydyistä raateista ja teoksista taiten talteen vaskattuja. Kirjoittajan sanoin hän on saagoissaan kaivautunut toukan lailla läpi kirjoitetun ja kirjoittamattoman historian. Kokenut ihmisen pienuuden ja pienen ihmisen suuruuden. Kuten Lapin kullankaivu; löytänyt oman pienuutensa ja sitä kautta suuruutensa.

Yrittäköön nyt vielä kerran intoonsa

150 vuotta sitten syyskuun puolivälissä Ivalokivarressa oli vähän toisenlaiset fiilikset kuin liiton lämminhenkisessä, mutta koruttomassa

KULLANKAIVATAN SAAGA

1 Synnyin sinisessä maassa,
tasankojen takana, talonpoikana.

Heti kun kynnelle kykenin,
erkanin rakkaista vanhemmistani
ja kotoa läksin.

Kipinävä kaipaus rinnassani
kuljeksi uneksen maailman meriä laidasta laitaan,
nuohosin satamia, reivasin purjeita ja pesin kansia...

Kävin koulua Kaliforniassa, Alaskassa ja Siperiassa.
Ongin oppia Uudessa Seelannissa.
Elin etsien, kunnes minuun iski kultakuume!

Olalla hakku, lapio ja vaskooli palasin
Pahtaajalle ja vaskasin: Hengettömiä!

Sammeli Saijets, Pikku-Selmi, Kivekäs,
Hirvas-Nilla, Korhonen, Kokko, Pellinen,
Isola, Hepo-oja, Raumala...

Yötä päivää teimme työtä!
Kilvan kaivoimme valtauksillamme!

2 Sauva-Aslakka
Purnumukasta
uneksi Tankavaarasta.

3 Minulle tuli ilmestys –
vanha lapinämme herätti:
Äijä, älä makkaa!

Vanha lapinämme käski:
Siirry Sotaojalle!
Riennä Ritakoskelle!

Tottelin.
Lähdin ja etsin.
Löysin: Saivareita ja Taitä!

4 Kuulin Kaapin-Annin
kultakätöistä Lemmenjoella:

Polun vieressä,
kahden kiven välissä,
nahkapussillinen...

5 Valohämy häilyi kuruissa.
Aurinko veresti tuntureissa.
Yönselkään nousin.

Päivillä räkkä.

Alakulainen yksinäinen
kapustarinta pelästyi,
pakeni edelläni...

6 Latvakurun mukkaan,
joenoksaan kyhäsin kammin,
kellarin ja nilaitan.

Sinirinta, Lapin satakieli lauloi.
Kurjet kailottivat ja
suokulaiset tanssivat.

Tein valtauksen,
rakensin rännin.

Perustin kaivospiirin.

Morgam,
punaisen kullan maa?

Miessi,
isomushippuja?

Jäkälä-äytsi,
hopeaa, platinaa
ja kultaa!

7 Kuljetin talvikelillä
pororaidoilla
muonaa ja tykötarpeita:

kuivattua poronlihaa, leipää, silakkaa,
ryynejä, jauhoja, sokeria, suolaa,
pippuria, kahvia, kuminaa, tupakkaa,
paloviinaa, ruutia, rautanauvoja, öljyä...

Metsästin.
Kalastin.
Elin.

8 Lumi sulii.
Tulva tuli ja meni.
Kaivoin ja rännitin.

Puro porisi.
Sora rahisi.
Sääski söi.

Luteita!
Torakoita!
Isomushippuja!

Kaivoin kuumeisesti,
hikoilin hillittömästi,
vaskasin, väsyin.

9 Karvaselän kämpällä kummittelee?

Posti-Matti on nähnyt naisen!
Piipun juurelta on löytynyt
lapsen luita!

10 Painoin yötä päivää,
kaivoin ja vaskasin,
tein työtä.

Jukka Pellinen
on tullut hulluksi?
Tappanut miehiä!

Kivekkäällä venäläinen kokki, nuori kaunokainen!
Morgamilla Petronella, lentävä hollantilainen!
Korhosen porukan mukana Lily Lintujen tutkija!
Sirkusprinsessa Moppe, Laura Bono, italialainen...

Miessin pankkiiri Jalmari kultakurussaan
nai Linneaa: näin tehtiin ensimmäistä
prinsessaa...

11 Ihminen, ystävä!
Ken lienetkin ja missä?

Suurin unelmin,
kullankiilto silmissäni,
tulin...

Uurastin.
Ahnehdin.
Etsin.

Joka kivenkolan
kaivoin ja hain.

En löytänyt miljoonia,
en aineellisia rikkauksia,
mutta löysin jotakin enemmän...

Täällä tuntureilla,
kultapurojen partailla,
taivas on lähempänä,
tähdet loistavat kirkaammin,
ilma on puhtaampaa,
valo kuulaampaa!

Ihminen, ystävä!
Ken lienetkin ja missä?

Tule ja ota tämä kaikki!
Valtaa minun kaivokseni ja vaskaa!

Tule,
mutta tule yksin!
Tule hiljaisesti
ja hitaasti!
Tule nöyränä!

Himoitsematta!
Häiritsemättä
pyhän erämaan rauhaa..

(Oiva Arvolan teoksesta
Kampsuherrain saagat,
Kirjayhtymä 1981)

Kultainen auringonpaiste Lapin kullan löytymisen 150. juhlapäivänä. Venekyydissä Hentan suvannosta Nulkkamukkaan liiton puheenjohtaja Maija Vehviläinen ja Anne-Marie Kalla, venemiehenä Muotkan Pete.

seppeleenlaskutilaisuudessa Lihrin muistomerkillä Ivalojoen Nulkkamukassa ilman torvisoittoa. Suomalaisella kultanetsintäretkikunnalla oli takanaan jo neljättä kuukautta kestänyt raskas, pettymyksiä ja vastoinkäymisiä täynnä ollut retki ympäri Suomineidon kultaisen pään. Eväätkin alkoivat olla lopussa ja öisin lämpötila oli painunut reilusti pakkasen puolelle. Rahapajanjohtaja J. C. Lihrin retkikunnan työmiehillä ei oikeen ollu enää motii, kuten nykyteinit asian ilmaisevat. Retkikunnan johtaja aiottiin jättää jo yksin unelmansa kanssa, ”jos hän välttämättä tahtoi pakkaseen ja nälkään kuolla”.

Yrittäköön nyt vielä kerran, tuumivat työlläntyneet miehet noustuaan nelisenkymmentä kilometriä jokea ylös Nulkkamukkaan ja Ritakoskelle. Ensimmäisen pruuvivaskoolin tuloksen nähtyään kaikki päästivät ilmoille huikean huudon ja Lihr kaivoi varusteistaan esille pienen pullon, johon pudotteli vaskauksen tulokset. Lapin kulta oli löytynyt 15., 16. tai 17.9.1868 – kukaan ei tiedä tarkkaa päivämäärää – ja 150 vuotta myöhemmin, Lapin

Lihrin muistomerkillä Ivalojoen Nulkkamukassa nostettiin 15.9.2018 malja ja laskettiin jäkäläseppele Lihrin löydön ja Lapin 150-vuotisen kultaryntäyksen kunniaksi.

Kullankaivajain Liiton löytöpaikalla järjestettyyn muistotilaisuuteen saapuneet, suunnilleen sama määrä liiton kutsuvieraita ja omatoimikulkijoita kajauttivat ilmoille samanlaisen huikean hurraa-huudon.

Lihri kaivoi pakkauksistaan esille toisenkin pullon ja maljojen kohotessa ilmoille kajahti jälleen vilpittöä, tyytyväistä riemua ilmaiseva huuto. Toimii edelleen, todettiin Nulkkamukassa 15.9.2018 liiton toiminnanjohtajan kaitvea pakkauksista esille tilaisuutta varten varamansa pullon.

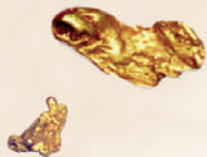
Liiton puheenjohtaja Maija Vehviläinen ja sihteeri **Kai J. Rantanen** laskivat muistomerille puuvaskooliin sommitellun jäkäläseppleen, joka jätettiin paikalle kunnioittamaan Lihrin löytöä sekä ihmisiä, jotka nälänhädän vuosina eivät jääneet pirtinnurkkiin keittelemään jäkäläpuuroa, vaan lähtivät etsimään kultaa.

Yllättävän pienen Nulkkamukan peruskalliopaljastuman äärellä pidetyt lyhyet puheet käsittelivät tapahtuman historiaa, merkitystä sekä Nulkkamukan alueen valikoitumista La-

pin kullan löytöpaikaksi kultageologisten lainalaisuuksien johdosta. Lisäksi **Kauko Launonen** muisteli Kultamuseon pystyttämän Lihrin muistomerkin muurausta luonnonkivistä vesisateisena syyskesänä vuonna 1987.

Kaikkien läsnäolijoiden suusta todettiin, että on tärkeää vaalia 150-vuotista Lapin kultahistoriaa ja elävää kullankaivuperinnettä. Toisin kuin 150 vuotta sitten syyskuun puolivälissä, hyväntahtoinen aurinko katseli heitä. Se ei missään tapauksessa ollut heille vihainen. Kenties tunsu jonkinlaista myötätuntoakin heitä kohtaan vuoden 2011 kaivoslain johdosta. Aika kultaveljiä ja -siskoja.

Lapin Kullankaivajain Liitto ry:n laivaseminaari 2019

Viking Line M/S Mariellalla
Katajanokan terminaalista Tukholmaan
ja takaisin

Kultaristeily

8.–10.2.2019

PÄÄTEEMA: LKL 70 v. goes culture vol 2.

Jospa juhlisimme itseämme ja kun elokuvakulttuuriteema sai hyvän vastaanoton, niin toisaisimme sen musiikin osalta. Ralla-kaisan rallatuksista nykymusiikkiin. Tiesitkö, että Kultainen nuoruus on kullankaivajalaulu ja että kuka oli Vesterlunti, joka sai aikaan Lemmenjoella pakokauhun kertomalla, että nyt on lauantai? Näitä on kuulkaa tosi paljon ja jos värvättäisiin pari etevää kaivamaan taustoja, kertoamaan niistä ja soittamaan näytteitä, niin saatettaisiin saada lauantai-iltapäivä hyvin kulumaan.

Perjantaina suunnattaisiin Liittoa kohti seuraavaa 70 vuotta, olisi juhlaesitelmää, trubaduuria ja muuta sellaista mitä tällaisissa on tapana – ihan niin kuin tämä nyt niin kovin jäykästi ja vakavasti pystyttäisiin hoitamaan. Tervetuloa mukaan.

Seminaarin puheenjohtaja Antti Peronius.

Ilmoittautumiset: Heli Rapakko, *heli.rapakko@gmail.com* tai 040 5935337, viimeistään 21.12.2018 mennessä. Ilmoittautumisesi yhteydessä kerro nimesi, syntymäaikasi, mahdoll. LKL:n jäsennumero, hyttiluokka, sekä kansalaisuus.

Perjantai-iltapäiväseminaariin tulee myös ilmoittautua.

Hinnat / henkilö
jäsen / ei-jäsen

129 / 139	A 4n hengen hytissä
137 / 147	A 3n hengen hytissä
154 / 164	A 2n hengen hytissä
205 / 215	A 1n hengen hytissä

Hinta sisältää risteilyn valitussa hyttiluokassa sekä seminaariohjelman mukaiset tarjoilut (2 x Viking Buffet-illallinen vakioruokajuomineen, 2 x meriaamiainen, kokouskahvit ja hedelmiä).

Perjantai-iltapäiväseminaari – risteilyyn osallistuvalla 5 e/henkilö. Vain iltapäiväseminaarin osallistuvat LKL:n, SJHY:n, Geologisen seuran jäsenet: 10 e/henkilö. Ulkopuoliset: 20 e/henkilö.

Maksut LKL:n tilille FI95 1201 3000 1135 62 viimeistään 21.12.2018. Maksuun tarvittavan viitenumeron saatte ilmoittautumisen yhteydessä Heliltä.

OHJELMAA TÄYDENNETÄÄN !!!

Suuryhtiöistä Sauva-Aslakkan unilöytöön

Saariselän Kaivosseminaarissa kullankaivaja **Kalervo Ruohoniemi** toi näytille käsiinsä saamansa Suomen Kuvalehden vuodelta 1936. Siinä on **E.N. Mannisen** aikalaisartikkeli 1900-luvun alun suuria kultayhtiöitä kannattavammin kaivavasta ”jalattomasta lappalaisäijästä”, **Aslak Peltovuomasta** ja hänen tekemästään Tanka-vaaran kulturalöydöstä.

Manninen väheksyy artikkelissaan avoimesti edellisten vuosikymmenten suuryrityksiä. Aihetta toki olikin. Kullankaivu oli ensimmäisen kultaryntäyksen laannuttua 1890-luvulla jäänyt Kyrön kylän talollisten leivänjatkeeksi. Kerkelän suolatut näytteet Hangasojalta vuosisadan alussa, ja erityisesti Suomen Teknillisen Seuran aikakauslehden kolmessa numerossa insinööri **W.G.A. Hallin** vuonna 1918 julkaisema 36-sivuinen artikkeli ”Koneellisen kullanhuuhtonnan mahdollisuudet Suomen Lapissa”, synnyttivät harhan kymmenistä tuhansista kultakiloista ja kaivosbuumin Lappiin. Perustettujen kultayhtiöiden osakeanneilla kerättiin etelän rikkailta liikemiehiltä mielikuvituksellisen suuria summia rahaa, joka käytettiin alueiden hankintaan, palkkioihin, tutkimuksiin, laitteisiin ja rakennelmiin. Esimerkiksi Aktiebolaget Prospektorilla oli alueella parhaimmillaan 470 valtausta ja 164 työmiestä.

Viikkolehdet seurasivat kultahankkeita suurella mielenkiinnolla ja valtakunnan eturivin vuorimiehet ja geologit olivat vilpittömästi innoissaan kultamaiden visionääreiltä saamistaan tiedoista. Kirjoitettiin: ”Nyt on Lapissa voitto saatu” ja ”Hänen oli sallittu ratkaista vaikea arvoitus Lapin maan jokikullan emäkal-liosta”. Ulkomaalaiset spesialistitkin päättivät

raporttinsa toteamukseen: ”Täällä voi kehittyä suuri kultateollisuus ennen aavistamattomassa mittakaavassa”.

Kullanetsintäyhtiöitä syntyi ja kuoli. Kerkelän Kultakaivos Oy Pohjola, Aktiebolaget Prospektor, Oy Ivalojoki Ab, Lapin Kulta Oy, Kemin kullannetsintäyhtiö, Suomalais-Amerikkalainen Kaivosyhdistys Pohjola, Oy Moberginoja, Luttojoen Kulta Oy, Saariselkä Oy, Oy Prospektor Ab sekä englantilaisen kaivosyhtiö Selection Trust Ltd:n suomalainen tytäryhtiö ja saksalainen Gunther-Wagner väritehdas.

Edellä mainituista Luttojoen Kulta Oy:n osake-enemmistö kuului ruotsalaiselle Boliden-yhtiölle. Siinä missä aiemmat kultayhtiöt olivat työllistäneet kymmeniä inarilaisia kullankaivajia, herätti ruotsalaisyhtiö pahennusta tuomalla alueelle töihin ammattitaidottomia venäläisiä emigrantteja ja rannikkopitäjien ruotsalaisia Etelä-Suomesta ja kieltämällä lisäksi paikallisilta kullanvaskaamisen laajoilla valtuuksillaan.

Ei siis ihme, että Mannisen artikkelin synthyetkellä oli vallalla krapula ja katumus suurista afääreistä ja kirjoittaja toteaa, ettei Peltovuoma olekaan tavallinen hei-hei-mies, vaan tämän hetken huomattavin kullanhuuhtoja.

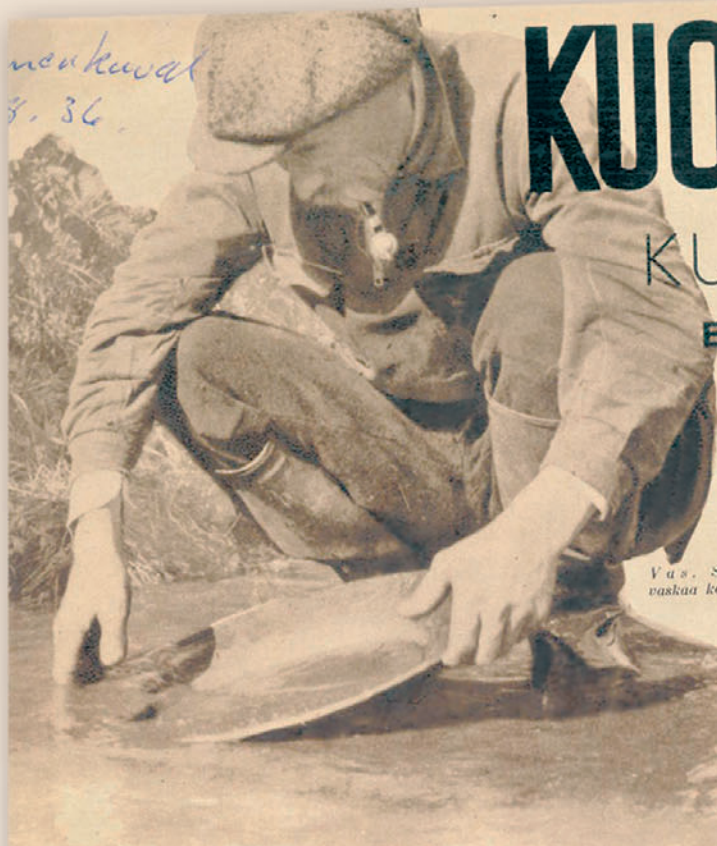
E.N. Manninen oli suomalainen jääkäri-luutnantti, poliisi ja kirjailija. Hän toimi 1920-luvulla Utsjoen ja Inarin nimismiehenä ja vuodesta 1931 Oulun poliisimestarina, ennen poliisivoimiin astumistaan jatkänä Lapin kairoilla. Kirjallisen tuotantonsa ohella hän kirjoitti ahkerasti Lappi-aiheisia novelleja ja reportaaseja eri kuva- ja viikkolehtiin.

Artikkeli julkaistaan Prospäkkärissä Suomen Kuvalehden luvalla.

neukuvat
8. 36.

KUOKKIEN

KULTAA SAAT, ET KONEIN

Vas. Siinä hän
vaskaa koolilla.

Aslak Peltovuoma

Miten syntyy kultayhtiö Lappiin? Tavallisesti niin että mies menee Ivalojoen yläjuoksulle, karpeaa ja kompuroi Ivalojokeen etelästä päin virtaavien purojen ja jokien uomissa ja kuruissa, raaputtelee siellä kallioita ja kallionkoloja. Vähän väliä hän lataa huuhtelumatjan — sen selvempi nimi on vaskooli — soransekaisella hiekalla, marsii sitten virtaavan veden partaalle, painaa vaskoolin veteen ja huuhtoo ja huljuttelee sen sisältöä siksi kunnes pohjalle jää vain kymmenkunta pari — ja vaikkapa vähemmänkin — kullankiiltävää hippua eli hitusta. Hiput panee hän talteen pienoiseen, parinkymmenen rammin pulloon, paikat merkitsee hän paaluilla, paalujen numerot ja muut merkit piirtää hän lyyssin taskussa rasittuneeseen muistikirjaansa kosmospännällä — sieltä ne sitten tarpeentullen ovat löydettävissä hien ja sateen silnupunaisiksi värjääminä rikkauksen ja onnen merkkeinä.

Seuran kultayhtiön perustamisen toinen vaihe:

Mies sillittää leukansa partapuokolla, vaihtaa päälleen pyhävaatteet, sitoo slipin kaulaansa, kohentaa auringon ja veden haalistamaa hattuaan ja nousee niin etelään menevään keltaiseen postiautoon. Liivintaskussa hänellä piilevät eräät kultaraimit pienoisessa pullossa — se on salaisuus, sitä ei ole syytä syrjäisille selostaa.

Monta on pettymystä Lapin kulta tuonut erälle niistä, joilla on maallista —

paljon unettomia öitä, paljon harmaita hiuksia. Moni yhtiömies on menettänyt omaisuutensa. Mutta aina vaan löytyy niitä, jotka uskovat, sopivasti jos heille asiat esitöt, uskovat että nyt vihdoin on onni heille hymyävä. Ja kun he näkevät kultaraimit Pohjolan miehen kämmenellä, niin heidän silmiinsä tulee outo kiilto ja he sanovat, että se ei pelaa joka pelkää. Sitä paitsi: on varma, että Lapissa on kultaa. Sen näkee tästä näytteestä, se on sen lisäksi käyty toteamassa miehen osoittamissa paikoissa ja muutenkinhan se on vanha asia. Nyt muutetaan vain mallia, otetaan käytäntöön, uudet menettelyt: ajetaan paikalle uusimmat koneet, uusimmat timanttitorat, uusimmat ruoppauskauhat. Kultaa on, siitä ei epäilystä; vika on vain siinä, että ei ole osattu sitä ottaa tähän asti.

Niinpä siis sovitaan asioista, tehdään juhlalliset kirjat, joiden mukaan Lapista tullut mies saa summan rahaa ja luopuu kaikista oikeuksistaan löytämiinsä alueisiin. Hän lähtee paluumatkalle; ja on vielä samana syksynä vaskooleineen Ivalolla viereisten jokien sora pesemässä.

On siis merkitty osakkeet ja perustettu yhtiö. — Talvi ajetaan muonaa ja kamppetta kaikenlaista Sotajokele, Mobergin-
ojalle, Hangasojalle tai jollekin muulle kultapaikalle. Tuodaan maanteitse Purnumukkaan tai Laanilaan oikea höyrykone, lokomotiivi; se kulkee vain erikseen sitä varten tehdysssä reessä. Mutta kaivospaikalle tästä se ei liiku ennen

kuin lappalainen porotokallaan on saatu polet-tamaan tie yli tunturien. — Tulee kevät ja sen mukana insinöörit, kasöörit, työnjohtajat, joiden viimeksimainittuiden joukossa näkyy olevan eräs käytännöllinen ammattimieskin, kaikkietävä, laajakäyttöinen kullankaivaja Kanadasta.

Syksyllä jo, tai sitä seuraavana syksynä yhtiö lopettaa toimintansa. Niin ovat lopettaneet «Prospectorit», «Ivalojoki OY:t», «Lapin Kullat» ja monet muut. Miten käy näiden nykyisten: Selection Trustin ja Luttojoen Kulta OY:n? Ehkäpä ne jo alussa ovat viisaam-mat.

Miksi kultayhtiöt kuolevat näin pian? Eikö kultaa Lapissa olekaan? Pettäkö Pohjolan mies valtauksien myynnissä? Taitaa pakana tehdä kuten kerrallinen mies, joka osti pottelin kultaa toisilta vaskareilta, hankki haulikon, ampua tomautteli kullat sopiviin kallionkoloihin — näytti paikat silloisille yhtiönperustajille, heitti vielä vaskoolin heidän nokkansa alle ja käski itse koettaa, jos epäusko vaivaa.

«Ei tämän miehen niin ole tarvinnut tehdä, kullat merkit kyllä löytää mistä vain», sanoo Aslak Peltovuoma. «Syy on siinä», lisää hän, «että kulta täällä on vain irtoaassa, aivan maan pinnassa kasviston alla. Sitä on niin laajalle levinneenä ja vähissä erin paikassaan, että kone työ ei kannata. Kalliosta jos sitä rupeaisi lohkeamaan, niin asia olisi toinen. Koskaan kuitenkaan ei ole tähän asti kuultu, että kultaa näillämain olisi saatu kiintokalliosta. Vain käsipelillä, vaskaamalla, voi mies päästä päiväpalloille, vaikka parhaat kultamaat onkin vuosikymmenien kuluessa pesty puh-taiksi.»

Vieras, joka vähän tuntee kulta-asioita ja vielä vähemmän tätä Aslak Peltovuoma, joka nyt sattuu makaamaan Purnu-

Laanila.
Kullan-
huuhdonta.

Vas. Värätytjä
apupoikia.

mukan kämpän loukossa kinalosauvoineen, saattaa katsella ympärilleen kuin parempaa asiantuntijaa etsien, sillä ei suinkaan tuo jalaton lappalaisiajia mitään itse tiedä, muilta kuulemistaan vain pakisee.

Mutta anteeksi, vaikk'ei Peltovuoma sattuisikaan olemaan tavallinen heiheimies. Hän näkääs sittenkin on tämän hetken huomattavin kullanhuuhtoja, — olkoonkin että hän pääsee liikkumaan vain kinalosauvojen varassa. Ja joka tahtoo, saa nähdä hänenkin lyysin taskustaan esiinvedetyn pullon. Siinä on arviolta 50 rammia sellaista ainetta, josta lähin kullannostaja maksaa 44 markkaa rammilla. Siinä on pienessä kasassa 2 tuhatmarkkaa.

»Ja jaa, häätty nyt vieraan anteeksi-
pyytävän äänenpaloineen todeta. »Mitenkä te suorittatte huuhtomistyön?»

Peltovuoma tahtoo ensin selittää, miten meni häneltä jalka. Se on myöskin vähän tavattomampi tapaus. Sitten vasta puhutaan vaskuun-asiasta.

Karhua olivat ajattamassa hän ja joku toinen mies takavuosina. Olivat saaneet ajan haavoihin ammuttua ja näkivät, ettei se enää pitkälle pääse. Oikaisivat sitten muutamaa mutkaa ja olivat takana-ajajat juuri menossa kahden kuusen välistä, kun karhu samassa hyppäsi Peltovuoman sivakkain nokille. Mies perään-
tyy kuusen taakse. Kaveri sieppaa pys-
syn selästään takakäteen — tarkoittaa tietenkä karhua sillä täräyttää. Mutta miten käy — piuhana raapasee kuusen oksaan, pysyy lusahtaa ja kuula, karhua

vastaan valettu, kahlaa miehen eikä karhun paisteihin. Karhu meni, mies haalatiin ahkiolla tohtoriin, kuula poistettiin. Niin tuli jalasta terve sillä kertaa. Mutta sattui sitten vuosien perästä toinenkin tapaus: porolla ajettaessa jäi jalka kannon taakse, vääntyi ja rusahti; rupesi märkimään entisen haavan paikalta; parani kuitenkin taas, mutta päälle ei enää ottanut. Siitä asti on Peltovuoma kiikkunut kinaloiden varassa.

»Annas ku mie kulta-asian nyt selitän», Aslak sanoo. »Se alkaa myös taphauksella.»

Unta näki Aslak Peltovuoma toissa-
kevännä, näki että käveli metsämaalla kuten tervejalkaisena ennen. Tulee vastaan isopartainen mies. Hän, Aslak, ajat-
telee, että mikähän mahtaa olla tämänkin tulija ja mitä asioitsee. Toisekseen hän miettii, että mitäpä kuuluu se hänelle kuka kukin on ja mitä toimittaa — päät-
tää mennä ohi puhumattomana. Mutta kun mies saapuu hänen kohdalleen, kääntyy se äkkiä päin ja, sivulleen noin kädel-
hän osoittaen, kysyy että tietääkö mies, että maassa tässä kohden on paljon kultaa. Aslak epäilee ja sanookin, että satuja taidat puhua. Mies kuitenkin vakuuttaa tietävänsä paremmin ja käskää koettaa. »Sittenhän sen näet!», sanoo.

Siinä samassa herää unissakävelijä, naurahtaa itsekseen ja sanoo pirtissäolijoille, että nyt olisi muka kultamaat tiedossa, näköalal sellaiset ja sellaiset. Hän nimittäin muistaa ne vieläkin aivan tarkasti. — Ei hän eikä muutkaan siihen sen enempää.

Syksyllä sitten, lunta kun jo maahan on satanut, lähtee Peltovuoma varsin vain kulkemaan ja katsomaan, missä oli sellainen unimiehen osoittama paikka. Kuva näes yhä vaan mielessä pysyy. Hän löytää mielestään oikean kohdan, yrittää, vaskaa sieltä, vaskaa täältä. Mitään ei löydy, tyhjäksi jää vaskokolin pohja. Jokohan hän erehtyi paikkaan? Muistuu samassa mieleen eräs toinen mutka tämän saman Purnujoen päällä, vähän ylempänä. Sinne hän nyt? Hänestä alkaa jo tuntua, että kultaa kyllä olisi, soti vain unissa näkemänsä paikan löytäisi. Sinne hän nyt toiseen paikkaan, vähän ylempää.

Niinkuin peili loistaa kulta vaskokolin pohjalla! Eikä hän ollut sanonut, miten tulee käymään, kunhan vain paikka löytyy. Nyt se on löytynyt... ja nyt — niin, kuka tietää, mitä nyt seuraa —!

Siinä työskentelee mies sen syksyn, kerää kultaippuja ja jytysia, pullo pullo perään täyttyy raskaalla, keltaisella metallilla.

Paremmiin tietenkä kävisi työ, jos olisi mies terve. Kaksin verroin suurempi olisi tulos, ellei hänen pitäisi istua lapiota ja kuokkaa heiluttaessaan. Aamuhämärästä iltohämärään hän uurastaa, hiki kohoilee hänen otsanahkalleen, mutta väsyä ei, ei puhutakaan. Eikä tule nälkääkään ennen iltaa. Hänen ajatuksensa pysyy kiinteästi yhdessä ainoassa asiassa: kulta — enempi, isompia hippuja, isompia kappaleita, sadan rammin kappaleita —

saamari, jos löytäisi kilon möhkyrää! Siitä saisi — niin, paljonko siitä saisi markkoja —? Eikö 44,000?

Niin hän räkkii: istuu toisella paistilla, konttaa, kuokkaa kinalosauvojen varassa. — Ensimmäin hän aina kuorii pois jäkälät, varvut ja muut kasvistot, iskee sitten kuokalla ja möyhentää maan niin, että sen voi lapiolla nostella itäiseen margariinilaatikkoon, jonka kylkeen on prantetty: »Taaler ikke frost eller stærk vaerme.» Hän, Aslak Peltovuoma, on ennen, kaksijalkaisena ollen, kulkenut Ruijan fiskuut, oppinut siellä norjat ja jos mitkä kielet; hän osaa laskea leikkii tämän kirjoituksen kustannuksella ja sanoo, ettei hän ainakaan ole huomannut laatikon kärsivän enemmän kylmästä kuin kuumastakaan. Hänen mielestään siinä nyt yhtä hyvin voisi olla kirjoitus: »Taaler ikke norsk, spiser ikke torsk.»

Niin, maat ja sorat hän lataa laatikkoon, kiertyy kinalosauvojen varaan ja hinaa laatikon, köydestä kiskoan, ojan reunalle. Siinä hän sitten, joko vaskoolissa virutellen tai suoraan veden huuhtomaan puuränniin kaataen, erottaa kullat muista maista. Alussa vielä, tiedon ja taidon puutteesta, maan kuljetus ojan äyräälle oli alkeellisempaa; mies näkääs oli vielä alokas: osti ensimmäiseksi työkalukseen nisujauhosäkin, leikkasi sen poikki, mätti säkin maita täyteen, sitoi kiinni suun, konttasi veden luo, kiskoi sitten sorasäkin suopungin avulla luokseen.

»Jo vaine, sanoo Peltovuoma ja kiskaisee käsin itsensä parempaan istumapaikkaan, »raskasta työtä se on, vaikk'ei sitä ensinkään silloin hoksaa, kun sorassa kiiltää keltaista. Kyllähän siinä olisi tuska ja kapina, jos toiselle näin pitäisi työtä tehdä rahapennosen edestä.»

»Mutta työnantaja mie kanssa olen», ilmoittaa Aslak. Silloin kun matka käl-
vospaikan ja ojan välillä on kovin pitkä, värvää Aslak poikasia maankantamiseen. Hänellä on neljä lakkipänttaria sellaisen tapauksen varalta. Itse hän täyttää päntarit maalla, käskää sitten poikain käydä ne ränniin tyhjentyä. Ränni on siitä parempi kuin vaskooli, että se huuhtoo itse. Kaadat vain soraa siihen vähin erin, läpivirtaava vesi vie pois tarpeettomat mullat, sannat ja kivet. Kulta itse vajoo pohjalle ja kasaantuu rännin pohjalautaan leikattuihin poikkiurteisiin. Siitä sen sitten jo helposti ylös saat.

Siinäkö hän, Aslak, samassa paikassa on työskennellyt toissa syksystä saakka?

»Ei, veljeni, monesti on jo paikkaa pitänyt muuttaa. Sen unessa löytämäni paikan menetin.»

Ja kun toinen tiedustaa, että miksi ja mistä syystä, niin jupisee Aslak, että Hirvas-Niila valtasi paikan hänen tietämättään, hankki herroilta paperit ja sike-
lit. Hän sai siirtyä kinalosauvoineen, etu-
jaan kun ei ajoissa osannut valvoa.

»Yhtiön vissinki perustaa Hirvas-Niila», kuiskaa Aslak, »mutta muille älä mitään puhu.»

E. N. Manninen.

Hodrusa Hamre

Olipa mies kerran paimenessa ja huomasi pari salamanteria ison kiven päällä. Toinen lisko oli kultapölyn ja toinen hopeanpölyn peitossa. Paimenen lähestyessä salamanterit menivät kiven alle piiloon. Uteliaisuuttaan paimen nosti kiven pois ja sen alta paljastui kulta- ja hopeahippuja!

Tällä tavoin tarinan mukaan löytyi Rozalia Mine -nimen myöhemmin saanut kaivos. Nykyisin kyseinen kaivos on Slovakian ainoa metallikaivos ja samalla Keski-Euroopan ainoa kulta-kaivos. Vuosituotto on tätä nykyä 600 kilon luokkaa (20 000 unssia) ja malmin pitoisuus rikkaan puoleinen 12,5 grammaa tonnissa. Koko Hodrusa Hamren alue on täynnä kulta-historiaa ja kaivoskuiluja, onhan kultaa kaivettu jo yli tuhannen vuoden ajan. Kaivoksien suojaksi on vuosisatojen kuluessa rakennettu toi-

nen toistaan mahtavampia linnoituksia erittäin vuoristoiseen maisemaan.

Tänä vuonna meitä kullanhuuhtontakilpailijoita hemmoteltiin monella tapaa. Maisemat olivat mitä parhaat terävine vuorineen, linnoineen ja mutkaisine vuoristoteineen. Helteinen Suomen kesä sai jatkoa Slovakian yli 30 asteen lempeällä lämmöllä. Em. kaivoskuilun suuaukolla on pieni, yhden hotellin laskettelukeskus, joka toimi mainiosti kisanäyttämönä. Helteeseen toi helpotusta paikallisen kylmän oluen (á 1,5 €/tuoppi) lisäksi kirkas, syvyydel-

tään monikymmenmetrinen tekoallas hotellin edustalla. Osa uimareista hieman vierasti muuttaman kilon karppien pyörähdellessä vieressä. Tekoaltaat ovat peräisin 1700-luvulta ja niitä käytetään kaivosten energiantuotossa. Tuntuu jotenkin uskomattomalta että altaita on kaikkiaan noin 60, ja ne on kytketty toisiinsa yli sadan kilometrin pituudelta kanavien ja putkistojen välityksellä.

Kilpailuviikon alkupäässä oli ohjelmassa Suomen ilta. Siis se hetki, kun seuraavan vuoden isäntämaa kertoo mitä luvassa on, yrittäen houkutellessa mahdollisimman paljon kilpailijoita tulemaan. Puheenvuoroja käytettiin Sodankylän kunnan, LKL:n ja Tankavaaran näkökulmasta. Paikalliset järjestäjät tukivat esitystämme antamalla käyttöön huonon äänentoiston, eikä lainkaan videomahdollisuutta. Niinpä esityksemme pääasiaksi muodostuikin maittava ruokatarjoilu, joka sai runsaasti kiitosta vielä seuraavina päivinäkin. Lukuisat ulkomaan tuttavat kertoivat tehneensä päätöksen tulla Suomeen 2019.

Kilpailumuotoinen kullanhuuhdonta on alkanut Tsekkoslovakiassa 1979. Vuodesta 1993 lähtien, maan jakauduttua, kilpailuja on

järjestetty vuorotellen Slovakian ja Tsekin puolella. Tällä kertaa oltiin siis Slovakiassa ja Suomen vuoron jälkeen mennään Tsekin tasavaltaan (2020).

Kilpailut sujuivat melko perinteiseen tapaan. Hiekka oli tällä kertaa helpohkoa, suomalaisittain katsottuna jotenkin tutunomaista, edellisen vuoden tiilimurskan jälkeen. Ja kun kultahiputkin tuntuivat lemmenjokisilta, vaikka olivatkin Alaskasta peräisin, olivat olosuhteet suomalaisten menestykseen otolliset. Menestystä tulikin niin paljon, että palkintojen jaon jälkeen, Maamme-laulun soitua viidesti, eräät Keski-Euroopan tuttavat sanoivat osavansa jo Suomen kansallislaulun ulkoa. Toiset tulivat pilke silmäkulmassa kiittelemään, että saivat osallistua Suomenmestaruuskilpailuihin täällä Slovakiassa!

Tärkeimmät tulokset sinivalikoisten lasien läpi:

Maajoukkue:

1. Itävalta
2. Etelä-Afrikka
3. Ruotsi ...
6. Suomi

Miehet

1. Veikko Keränen (FI) 01:05,88
2. Mattias Kroon Eriksson (SE) 01:10,50
3. Coen Vermaak (ZA) 01:16,62

Yläkuva: Hodurosan MM-kisojen yhteydessä WGA:n presidentiksi valittiin Italian Arturo Ramellan tilalle Etelä-Afrikan Sanjay Singh ja kasööriksi Suomen Eija Oravan tilalle Slovakian Daniela Muckova.

Henkilöt vasemmalta oikealle: pääkuuluttaja Brano Martis (SLO), ex-WGA presidentti Arturo Ramella (IT), kilpailun johtaja Fraticke Verbich (SLO), uusi WGA presidentti Sanjay Singh (EA), Jiri Dunovsky (Tsekki), Frank Hartman (GER), Daniela Muckova (SLO), Raimo Repola (FIN)

Naiset

1. Pia Turunen (FI) 01:21,12
2. Sindiyasi Sendra Nsimba (ZA) 01:22,14
3. Taina Matilainen (FI) 01:22,56
4. Maija Keränen (FI) 01:25,86
5. Pirjo Muotkajärvi (FI) 01:28,26
6. Päivi Pohjola (FI) 01:28,98
7. Tuija Tunturi (FI) 01:43,50

2h joukkueet

1. HeleppoHomma (FI)
2. Vinnige Vermaaks (SA)
3. Möyriivät mäyrät (FI)

Perinne

1. Jouko Korhonen (FI) 01:54,84
2. Veikko Keränen (FI) 02:42,90
3. Renáta Kocúrová (SK) 03:37,08

Veteraanit

1. Veikko Keränen (FI) 01:04,98
2. Maija Keränen (FI) 01:11,46
3. Seppo Mauno (FI) 01:16,74
4. Päivi Pohjola (FI) 01:22,50

TEKSTI JA KUVAT: JOUKO KORHONEN

Suomalaiset ovat parhaita vaskaajia ja hurraavat kovimpaa. Parhaita suomalaisia: Veikko Keränen, Pia Turunen, Jari Järvinen, Päivi Pohjola ja Jouko Korhonen.

KULLANKAIVATA

*Montun reunalla istun ja kuoppaan tiukasti tuijotan.
Ei kiiltele pohjalla hohtava kulta vain kivet, hiekka ja multa.
Taas oli heilunut hakku ja kanki,
olin unelmani suuren vanki.*

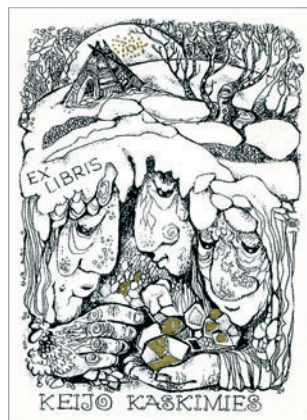
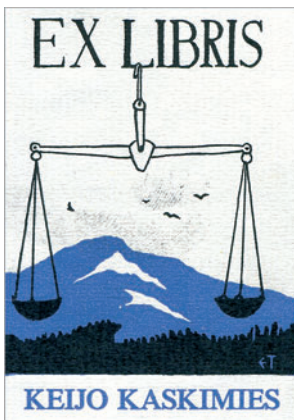
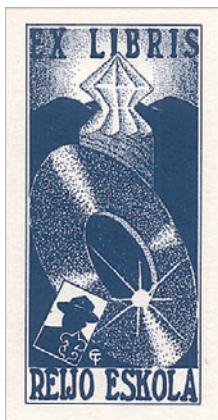
*Oli paahtanut aurinko, paarmat purru,
oli syöny ranteita mäkärät, enpä sitä surru.
Kuukkelit puissa oli helisseet hiljaa
olin evääksi haukannut Luojan viljaa.*

*Vaan tyhjänä killitti rännin rihlat,
kaupasta kait on haettava kihlat.
Ehtoolla saunassa kultaa huuhdoin
katselin kaiholla miestä tuota,
vanttera varsi, uuttera mieli.
Hänkin saman unelman vanki.*

*Kun kiukaalle nakkelin vettä,
aattelin silloin että,
vielä mä kaivan hienot hiput
ja kaulalla kannan kultaniput.*

*Ootahan vain sinä Maahinen mahtava,
kun koittaa kevät, mahlaa vuotava,
silloin kaivan hakun ja kangin.
Montulla näät taas ikuisen vangin,
kullankiilto silmissään.*

RAIJA MAANSELKÄ

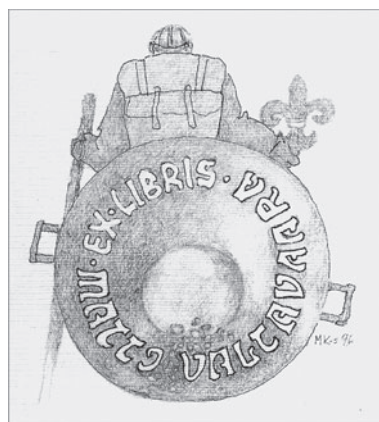
Kullanhuuhdonta ja EXLIBRIS

Suomalaisen kullanetsinnän katsotaan alkaneen 150 vuotta sitten. Tämän lehden lukijoille historia lienee tuttu, joten tästä ei sen enempää.

Kullanhuuhdonnasta muotoutui nopeasti joillekin elinkeino ja monille tämän päivän ihmisille harrastus. Asiaan sen enempää perehtyneille siitä muodostui myös romantisoitu ja tarunhohtoinen ilmiö. Itse kullankaivuu on

varsinaisena ammattina kuitenkin sitä tekeville kaikkea muuta kuin romanttista tarua. Se oli ja on usein raakaa työtä kovissa oloissa.

Kirja on meille monelle edelleen tärkeä asia. Kirja on niin tärkeä, että siihen yleensä kirjoitetaan oma nimi tai se merkitään omaksi heti, kun sen on kaupasta ostanut tai lahjaksi saanut. Kirjanystävä voi ikuistaa nimensä kirjaan muullakin tavalla kuin kynällä. Kauneimmil-

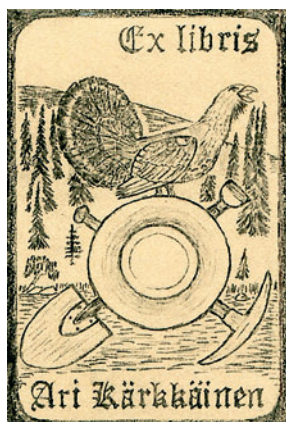
laan merkitseminen tapahtuu ehkä omalla exlibriksellä. Exlibris on pienekkö paperille painettu merkki, lipuke, johon sanojen *ex libris* jälkeen on kirjoitettu myös omistajansa nimi – yleensä sekä etu- että sukunimi. Sanat “ex libris” ovat latinaa ja tarkoittavat ilmaisua “kirjoista”. Näin se ilmoittaa, että kirja, jonka sisäkanteen tämä merkki on liimattu, on yksi merkkiin kirjoitetun omistajan kirjoista, tai kirjakokoelmasta (kirjastosta). Huomomuinainenkin lainaaja näkee tällöin, mihin kirja pitäisi palauttaa.

Parhaimmillaan exlibris on pienikokoinen taideteos, johon kuvataiteen keinoin on muotoiltu kertomus omistajastaan. Exlibris voi kertoa omistajansa harrastuksista, mieltymyksistä, luonteesta, työstä, elämänvaiheista, koti- tai synnyinpaikasta tai joistain muista, omistajalleen tärkeistä asioista. Suomalaisen exlibriksen

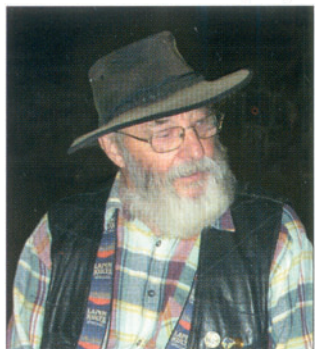
suosituimmat kuvauksen kohteet ovat yleensä omistajan vapaa-aikaan ja harrastuksiin liittyvät tekijät. Näin exlibris on erinomainen taide-, henkilö- ja kulttuurihistorian dokumentti. Sen pieni pinta-ala sisältää suuren määrän arvokasta asiaa.

Suomessa tunnetaan noin 25 000 exlibristä aina 1700-luvun lopulta alkaen. Siihen nähdessä meillä kullannetsintään liittyvät exlibrikset ovat harvassa. Aihe on tunnistettavissa meillä arviolta vain noin 20 exlibriksessä.

Tyypillisintä näissä kuvauksissa on huihdonnan perustyövälineen eli vaskoolin näkyminen. Mainio kokonaiskuva on Antero Wellingin (virolainen Silvi Väljal 1999) merkissä, missä on kuvattu myös kultamiehen mökki. Se tosin ei aivan muistuta Lapissa kohtaamiani

KULLANKAIVAJA JOHAN GRÖNLUND • EX LIBRIS

kulta-asumuksia. Kullanhuuhtoja esiintyy työvälineensä kanssa myös mm. Kaj Leimusalon (omistaja 1994), Tauno Marttisen (Pertti Judin 1982), Helge Rossin (Toini Sorvar-Huhtanen 1998), Jaakko Sandströmin (Annikki Arola-Anttila 1980), Pertti Lahden (Sakari Tiikkaja 2001) ja Toivo Mäkisen (Petri Niskala 1994) merkeissä. Mäkisellä on toinenkin exlibris, jossa on tavoitettavissa kullanhuuhtonnan välineitä. Tapani Kiippa on tehnyt kaksikin tämän aihepiirin merkkiä. Poikkeuksena omalle laajalle tuotannolleen hän tehnyt merkit valokuvien pohjalta. Onhan hän myös itse Lapissa kullanhuuhtontaa jo monet vuodet harrastanut. Näistä Liisa Lehikoinen (2012) on työn touhussa, mutta Johan Grönlund (2012) esiintyy sekä muotokuvana että kämppänsä kanssa.

Matti Valtavaara näyttää kuvan yksityiskohdista päätellen olevan jo poistumassa valtaukseltaan ja vaskooli on repun päällä. Vaskoolissa kultahiput ovat todellisuudesta poiketen liimautuneet kiinni. Ari Kärkkäisen (tekijä Tuntematon) merkissä on mukana vaskoolin lisäksi kaksi muutakin tärkeää kaivajan välinettä: hakku ja lapio. Vaskooli näkyy myös Päivi ja Reijo Eskoloiden (Erkki Tuominen 2000) exlibriksissä.

Kullankaivuun taustavaikuttajista, Suomen Exlibrisyhdistyksenkin edesmennyt aktiivijäsen Keijo Kaskimies on ollut aikanaan kullankaivuun taustavoimia. Hän oli mm. Lapin Kul-

la Säätiön hallituksessa sen perustamisesta 1971 lähtien eläköitymiseensä 1980 saakka. Hän on myös ollut yhtenä tekijänä *Ivalonjoen kultalat* -kirjassa (1984). Erkki Tantun vuonna 1980 tekemässä exlibriksessä on kuvattu Lapin maiseman lisäksi kultahippujen punnitsemisen väline. Silvi Väljalin (1983) tekemässä merkissä on kuvattu kolme maan alla elävää maahista, jotka pitävät näpeissään kullan kappaleita. Painoteknisistä syistä merkin kultaväri ei toistu oikein.

Monellako muulla kulta-aktiivilla sitten on oma exlibris. Ja vielä sellainen, jossa tämä kultapuolikin näkyy. Ainakin Kauko Launosella on exlibris, mutta kulta on siinä vielä maan alla.

Uudet merkit otan mielelläni vastaan. Aiheesta riippumatta. Voit lähettää minulle viestiä alla olevaan sähköpostiin.

ERKKI TUOMINEN
Suomen Exlibrisyhdistyksen pj
erkki.i.tuominen@gmail.com

LKL:n Valokuvakilpailu 2019

**Lapin Kullankaivajain Liitto julkistaa avatuksi
kaikille avoimen Kultakuvakisan 2019.**

Kultakuvakisan avulla pyritään saamaan liiton arkistoon laadukkaita ja todistusvoimaisia kuvia Lapin kullankaivuperinteestä. Samalla halutaan nostattaa innostusta ainutlaatuisen kultaperintemme taltioimiseen.

Erityisenä teemana on Lapin Kullankaivajain Liiton 70-vuotinen historia.

Kilpailuaika päättyy 7.1.2019 +- pari päivää.

Kultakuvakisa on kaikille avoin.

Kuvien digitaalista manipulointia ei suositella tehtäväksi, tai ainakin se toivotaan tehtäväksi sen verran laadukkaasti, ettei liiton toiminnanjohtaja tajua sellaista edes tehdyn.

Sarjojen parhaille on luvassa Lapin kultaa, muitakin palkitaan.

Kilpailusarjoja on perinteiset kolme:

- KULLAN MURUT: kuvat kullasta ja muista kullankaivun yhteydessä talteen otetuista mineraaleista
- TYÖN KUVA: kullankaivun eri työvaiheet
- KULLANKAIVAJA KOTONAAN: kultaleirin jokapäiväisestä arjesta ja muista legendaarisista episodeista kertovat kuvat

Kuvat tulee toimittaa riittävän korkearesoluutioisina digikuvina LKL:n sähköpostiin info@kullankaivajat.fi. Viestin otsikkona ”Valokuvakilpailu 2019” ja saateviestissä kerrottuna kuvaaja sekä mihin sarjoihin lähetetyt kuvat osallistuvat.

Kilpailukuvia ei palauteta, vaan ne säilytetään liiton arkistossa, jossa ne ovat LKL Ry:n käytettävissä kuvaajan nimi mainitsemalla.

Tehdäänkö tietokoneella, vai haluatko valmista? – liiton tiedottamisen sähköpostiongelmia

 Liitolla on jäsenrekisteriä pyörittävään ohjelmaan sisäänrakennettuna mainio työkalu jäsenistölle tiedottamiseen, nopean tiedottamisen ykkösnyrkki. Jäsenrekisteripohjainen sähköpostitoiminto, jota varten olemme pyrkineet keräämään ja ajantasaisimaan jäsenistön sähköpostiosoitteita – palvelun laadun varmistamiseksi, vai miten se yleinen palveluntarjoajien fraasi nyt kuuluikaan.

Se nyt vaan ei enää toimi siten kuin aikanaan brosyryssä luvattiin.

Viime syksynä oli maailmanlaajuisissa sähköpostipalveluissa lehtitietojen mukaan ollut joku kaksivaiheisen tunnistuksen ohittanut roskapostikampanja. Ilmeisesti sen johdosta palveluntarjoajat löivät päälle sähköpostien liikkemäärään perustuvan roskaposti-luokituksen.

Mehän ei voitu sitä täällä liiton toimistolla tietää. Sähköpostipalvelin alkoi bannata eli estää jäsenrekisteripohjaisia massasähköpostituksiamme. Jos yrittää lähettää enemmän kuin 50 kpl / 5 min, tai 200 / 1 tunti tai 400 / 12 tuntia, niin serveri estää ylimenevän osaa lähtemästä. Tällä hetkellä suurin osa jäsenistämme ei saa aiemmin kerralla kaikille menevää tietoa lainkaan – ja jotkut onnekkait saavat saman viestin jopa kolmeenkin kertaan. Ongelmaa on pyritty ratkaisemaan.

Tätä toimintoa on käytetty mm. tapahtumatiedotukseen ja ensi vaiheen jäsenmaksuherätteenä aktiivisille omatoimimaksajille. Näillä maksuttomilla e-laskulapuilla on pyritty, paitsi säästämään paperisten jäsenmaksulappu-

jen tulostus- ja postituskuluissa, niin samalla myös löytämään jäsenistön ystävällisen palautteen avulla ne muutamat virheelliset merkinnot, joita noin neljän tuhannen vuotuisen yksittäisen jäsenmaksutapahtuman sekaan väistämättä lipsahtaa. Siihen samaan tähtää myös jäsenlehti Prospäkkärin takakannessa oleva jäsenmaksutilanteen omavalvonta-printti. Siitä jäsen voi a) tarkistaa oman jäsenmaksutilanteensa ja maksaa puuttuvan jäsenmaksun tai b) ottaa yhteyttä liiton toimistolle ja pyytää tarkistamaan ja korjaamaan virheellisen merkinnän.

Vuosi sitten, kun järjestelmä vielä toimi, tuli tällaistaikin vuorovaikutteista ja välitöntä palautetta: ”Jos vielä tulee huomautuslaskuja rästeistä, tulen käymään pesäpallomailan kera. Mailassa lukee: Jänkhällä kolahtaa!”

No, se nyt ei ollut oikein mieltäylentävää eikä ystävällistä. Viestin lähettäjä tuskin tarkoitti Miessinmaan Kyläyhdistyksen Lemmenjoen Jäkälapäällä takavuosina järjestettyjä Miessinmaa vs. Muu maailma pesäpallo-otteluita – vaikka toki on niihinkin tervetullut, mikäli niitä enää joskus järjestetään.

Yleisemminkin voidaan todeta, että liiton rahastonhoitaja toimii täysin yhdistyksen sääntöjen ja hallituksen päätösten pohjalta lähestyessään teitä ikävien laskujen tai muistutusten tiimoilta. Tokihan putkivittuilun vastaanottaminen kuuluu asiakaspalveluun, mutta rajansa kaikella.

RAHASTONHOITAJA

Kaivospiiriläisten yhteystietojen päivitys

Huuhdontakultaperusteisten kaivospiirien haltijat, huomio:

Lapin Kullankaivajain Liiton edunvalvonta tarvitsee ajantasaiset yhteystietonne liittyen kaivoslain 621/2011 huuhdontakultaperusteisia kaivospiirejä koskeviin säädöksiin. Toimittakaa ko. tiedot liiton toimistolle sähköpostitse: info@kullankaivajat.fi, kirjeitse: LKL ry, PL 86, 99871 Inari tai puhelimitse: 0400 836 500. Mieluummin heti.

Tarvittavat tiedot: kaivospiirin nimi ja kaivosrekisterinumero, haltija/t, haltijoiden / yhteyshenkilön nimi, osoite, sähköposti ja puhelinnumero.

EDUNVALVONTA, LKL RY

Virtaa kunnossapitoon

- Tarkastaa
- Toimii
- Tehostaa

SataGroup

CALL 24/7

0400 123 500
www.satagroup.fi

Lapin kullan resepti

Alluviaalinen placer 4:lle á la Tertiary

Resepti herkullisen ja täyttävän kultap-lacerin valmistamiseksi on melko yksinkertainen, kunhan raaka-aineet ovat tarpeeksi korkealuokkaisia.

Tarvitaan noin 1,9 miljardin vuoden ikäinen kultapitoinen juoni tai vyöhyke kalliope-rässä. Mikäli sellaista ei ole saatavilla, on sellainen ensin valmistettava alla olevan, **Juhani Ojalan** Länsi-Australian BBQ-illoissa suositun ohjeen mukaisesti. Vaihtoehtoisesti raaka-aineena voidaan käyttää myös huokeampia kallio-perän osia, kuten heikkopitoisempia 1,7 miljardin vuoden ikäisiä Nattas-graniitin synnyttämiä kvartsi-karbonaattijuonia Laanilan alueelta.

Esivalmistellaan sedimenteistä metamorfoimalla granuliittikaari myöhempää käyttöä varten. Raastetaan voimakasta eroosiota käyttäen joitakin kilometrejä vuoristoa kultakriittiseltä alueelta. Rapautetaan ohjeen mukaiset raaka-aineet sopivassa lämmössä riittävän pitkä aika prekambrieksi kratoniksi. Säädetään ilmastoa vaihteittain troopisesta subtrooppiselle. Muistetaan vahtia, että myös ilmankosteus pysyy alkuvaiheessa riittävän suurena.

Kohotetaan esivalmisteltu granuliittikaari horsteiksi repimällä mannerkuori kuumilla pluumivirtauksilla kappaleiksi. Nostetaan lämpötilaa tertiäärikauden ajaksi rapautumisen ja eroosion voimistamiseksi. Rapautuneet kultapartikkelit rikastetaan virtaavan veden avulla sopivissa korkeuseroissa erityyppisiksi place-reiksi. Viimeistellään kattaus liuottamalla ja saostamalla hippujen pintaan puhtaan kullan kuoriosia orgaanisilla hapoilla.

Varotaan etteivät toistuvat jäätiköitymiset sulamisvesineen pääse pilaamaan valmista annosta.

Nautitaan placerista vatsan täydeltä hyvässä seurassa TUKES:in tarjoilemana.

Aperatiiviksi tarjoillaan piiskaryypynä

Palsin vettä ja ruokajuomaksi suositellaan kultamaiden perinteistä moreenilikööriä tahi hyvänä variksenmarjavuotena mörkömehua.

Puhtaus on puoli ruokaa. Ville Keurulainen lämmittää vanhan Korhosen-Kangasniemen kaivoskylän saunaa 1960-luvulla Jäkälä-äytsissä nautittuaan aimo annoksen alluviaalista placeria.

Ojalan Jussin parempi kultajuoni

Otetaan vettä sisään ja lämmitetään.

Lisätään reilusti suolaa, hiilidoksidia ja rautaa. Mausteeksi hiukan rikkiä, kultaa ja puolimetalleja. Kuumennetaan lisää.

Puristellaan ja levitetään.

Annetaan jäähtyä ja kiteytyä kaikessa rauhassa.

Mörkömehu

- suht'koht puhdas saavi
- 4–5 litraa variksenmarjoja
- nelisen kiloa sokeria
- purovettä

Lämmitä noin 5 litraa kultapuron vettä ja liuota sokeri siihen. Anna vähän jäähtyä. Survo mörkö-marjat saavin pohjalle ja kaada kainalonlämpöinen sokerivesi niiden päälle. Lisää turbohiiva tai jätä sämpylät leipomatta ja käytä pari pussia kuivahiivaa ja pikkuisen enemmän aikaa Täytä loppuastia vedellä. Anna käydä noin 4 vrk ja laskeutua viileässä tai anna käydä pari vrk, älä selkeytä ja varaa tasakuusi rulla WC-paperia. Älä juo kerralla.

Kullankaivaja Mooses Söpö

Reijo Vuorisen satiirinen ja fiktiivinen romaani Saariselän kullankaivajista. Kunnanjohtaja Jeremias Jerkku pakenee oikeuden päätöstä Lappiin, piileskelee koko talven kissansa kanssa korsussa ja esiintyy tekaistulla nimellä Mooses Söpö. Jeremias ratkaisee kullankaivajia kauan askarruttaneen ongelman, miten kullan kaivaminen onnistuu myös talvella. Hän tutustuu Saariselän kullankaivajiin ja muihin etelästä paenneisiin veijareihin.

Kirja on esikoisromaanin *Lymyilevä kunnanjohtaja* itsenäinen jatkotarina.

Nid. 280 sivua. Hinta 26,00 € toimituskuluineen Suomeen. Saatavana myös romaania *Lymyilevä kunnanjohtaja* (nid. 274 s. 26,00 €).

Tilaus: reijo.vuorinen@kolumbus.fi

Onnenpäivät! LKL ry onnittelee.

80 v.

- 15.7. Reijo Rinta-Könnö, Hyyppä
10.11. Juhani Nylund, Somero

75 v.

- 26.4. Kunniajäsenemme
Kauko Matilainen, Kangasala

70 v.

- 9.3. Seppo Kaipio, Kangasala
14.11. Viljo Rooth, Oulu

65 v.

- 10.5. Marjatta Kannisto, Turku

60 v.

- 26.10. Mauri Luoma, Kauhava
17.11. Pekka Postila, Lemmenjoki

Liiton tuotteet kuusen alle

- LKL:n nimikkopuukko, 110 €
- LKL:n isännänviiri, 50 €
- Morgamin pyrkyrit – LKL:n historiikki 1949–1999, 20 €
- LKL:n hopeinen rintamerkki, 15 €
- Elinkautiset-korttipakka, 9 €
- LKL:n kankainen hihamerkki, 8 €
- 150 vuotta Lapin kultaa –hattupinssi, 5 €
- Lapinkultaa 150 vuotta -historiakalenteri, keräilykappale, 5 €
- Vanhat Prospäkkärit, 2,50 €

Tarkemmat tiedot, kuvat tuotteista ja tilauslomake:
<http://www.kullankaivajat.fi/myynnissa/>

VENEKULJETUKSET LEMMENJOELLA

Tavarakuljetukset kulta-alueelle

Veikko Jomppanen

0400 137 090

Polttopuuta metrisenä halkona.

Kysy myös poronlihaa

.5362

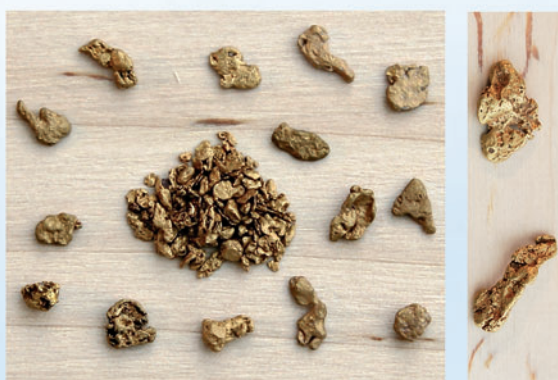
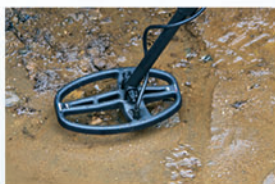

Posti Green

Lapin kultaa

tarinoina ja hippuina

**Kultahiput ja -korut pakettiin ja lahjaksi Jouluksi.
PALJON UUTUUKSIA
Kultaputket, -rasiat, avaimenperät, pinssit.**

**Tilaukset nettikaupasta
www.hipputeos.fi
Toimitus Matkahuolto tai nouto Keravalta**

Hipputeos Oy varastomyymälä Kivenhakkaajantie 3, Kerava, soita 040 5454833

**KATSO: Suomen suurimmat kultahiput sekä tarinoita kultamailta
www.kultahippu.fi**